YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
13 päivänä heinäkuuta 1972 *

Asiassa 48/71,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Armando Toledano-Laredo, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellinen neuvonantaja Emile Reuter, 4 boulevard Royal,

kantajana,

vastaan

Italian tasavalta, asiamiehenään suurlähettiläs Adolfo Maresca, avustajana valtionasiamiehen sijainen Pietro Peronaci, prosessiosoite Luxemburgissa Italian suurlähetystö,

vastaajana,

jossa vaaditaan toteamaan, että Italian tasavalta on jättänyt noudattamatta sille Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 171 artiklan nojalla kuuluvia jäsenyysvelvoitteita jättäessään ottamatta huomioon yhteisöjen tuomioistuimen 10.12.1968 asiassa 7/68, komissio vastaan Italian tasavalta, Kok. 1968, s. 617 ja sitä seuraavat sivut, antaman tuomion,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti R. Lecourt, jaostojen puheenjohtajat J. Mertens de Wilmars ja H. Kutscher sekä tuomarit A. M. Donner (esittelevä tuomari), A. Trabucchi, R. Monaco ja P. Pescatore,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

julkisasiamies: K. Roemer,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut ETY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 23.7.1971 ja jossa vaaditaan toteamaan, että jättäessään täytäntöönpanematta yhteisöjen tuomioistuimen 10.12.1968 asiassa 7/68 antaman tuomion Italian tasavalta on jättänyt noudattamatta sille ETY:n perustamissopimuksen 171 artiklan nojalla kuuluvia jäsenyysvelvoitteita.

2 Kyseisessä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että koska Italian tasavalta on 1.1.1962 jälkeen edelleen kantanut muihin yhteisön jäsenvaltioihin suuntautuvassa taiteellisesti, historiallisesti, arkeologisesti tai kansatieteellisesti arvokkaiden esineiden viennissä 1.6.1939 annetun lain N:o 1089 37 pykälässä säädettyä progressiivista maksua, se on jättänyt noudattamatta sille ETY:n perustamissopimuksen 16 artiklan nojalla kuuluvia jäsenyysvelvoitteita.

3 Italian tasavalta, joka myöntää olevansa velvollinen toteuttamaan kyseisen tuomion noudattamista koskevat toimenpiteet, vetoaa vaikeuksiin, joita sillä on ollut parlamentaarisessa menettelyssä, jossa on pyritty kumoamaan kyseinen maksu ja uudistamaan taiteellisen kansallisomaisuuden suojaamisjärjestelmä.

Tällaiset toimenpiteet olisi Italian tasavallan mukaan välttämättä toteutettava Italian valtiosääntöoikeudessa määrättyjen muoto- ja menettelysääntöjen mukaisesti.

Koska kyseisen maksun kantaminen on mahdollista lopettaa ainoastaan maksun muodollisella kumoamisella ja koska tämän kumoamisen toteuttamisessa ilmenneet viiveet ovat johtuneet toimivaltaisten viranomaisten tahdosta riippumattomista olosuhteista, ei siis ole tarpeen todeta perustamissopimuksen 171 artiklasta aiheutuvien jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä.

4 Komissio väittää, että kansalliset säännökset olisi pitänyt voida kumota nopeammilla keinoilla ja lyhyemmässä määräajassa.

5 Yhteisöjen tuomioistuimen ei ole tarpeen tutkia tällaisten väitteiden aiheellisuutta, sen sijaan riittää kun se toteaa, että se on 10.12.1968 antamassaan tuomiossa vastannut myöntävästi Italian hallituksen ja komission väliseen riidanalaiseen kysymyksen siitä, onko riidanalaista maksua pidettävä perustamissopimuksen 16 artiklassa tarkoitettuna vaikutukseltaan vientitullia vastaavana maksuna.

Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin on asiassa 18/71, Eunomia vastaan Italian tasavalta, 26.10.1971 antamassaan tuomiossa nimenomaisesti todennut, että 16 artiklassa ilmaistu kielto tuottaa välittömiä oikeusvaikutuksia kaikkien jäsenvaltioiden valtionsisäisessä oikeudessa.

6 Koska kysymyksessä on sellaisenaan sovellettava yhteisön sääntö, väite siitä, että säännön rikkominen voidaan lopettaa ainoastaan toteuttamalla toimenpiteitä, jotka ovat valtiosääntöoikeuden kannalta asianmukaisia maksun käyttöön ottavan säännöksen kumoamiseksi, johtaisi siihen, että yhteisen säännön soveltaminen olisi alisteisessa suhteessa kunkin jäsenvaltion oikeuteen ja tarkemmin ilmaistuna siihen, että tämä soveltaminen olisi mahdotonta niin kauan kuin kansallinen laki olisi sen kanssa ristiriidassa.

7 Käsiteltävänä olevassa asiassa yhteisön oikeuden oikeusvaikutus, sellaisena kuin se on oikeusvoimaisesti vahvistettu suhteessa Italian tasavaltaan, käsittää kansallisten toimivaltaisten viranomaisten osalta itsestään vaikuttavan kiellon soveltaa perustamissopimuksen kanssa yhteen sopimattomaksi tunnustettua kansallista säännöstä ja tarvittaessa velvoitteen antaa tarpeellisia määräyksiä yhteisön oikeuden täyden vaikutuksen toteuttamisen helpottamiseksi.

8 Yhteisön tavoitteiden toteuttaminen edellyttää, että perustamissopimuksella tai sillä perustettujen menettelyjen nojalla vahvistettuja yhteisön oikeuden sääntöjä sovelletaan täysimääräisesti samasta hetkestä alkaen ja samoin oikeusvaikutuksin koko yhteisön alueella ilman, että jäsenvaltiot voisivat asettaa soveltamiselle minkäänlaisia esteitä.

9 Se, että jäsenvaltiot ovat luovuttaneet yhteisölle perustamissopimuksen määräysten mukaisesti oikeuksia ja toimivaltaa, rajoittaa lopullisesti niiden itsemääräämisoikeutta, eikä tätä vastaan voida vedota minkäänlaisiin valtionsisäisen oikeuden säännöksiin.

10 On siis todettava, että jättäessään täytäntöönpanematta yhteisöjen tuomioistuimen 10.12.1968 asiassa 7/68 antaman tuomion Italian tasavalta on jättänyt noudattamatta sille ETY:n perustamissopimuksen 171 artiklan nojalla kuuluvia jäsenyysvelvoitteita.

11 Vastaaja ilmoitti 4.7.1972 päivätyllä tiedonannollaan yhteisöjen tuomioistuimelle maksun kantamisen lopettamisesta ja sen oikeusvaikutusten poistamisesta 1.1.1962 lukien eli siitä päivästä lähtien, jona maksun kantaminen olisi pitänyt lopettaa.

Oikeudenkäyntikulut

12 Edeltävien seikkojen johdosta komission kanne oli perusteltu.

Väitetty jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on lopetettu vasta suullisen ja kirjallisen menettelyn loppuun saattamisen jälkeen.

Tämän johdosta vastaaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla,

ottaen huomioon oikeudenkäyntiasiakirjat,

kuultuaan esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten suulliset lausumat,

kuultuaan julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 171 artiklan,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan,

ottaen huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

1) toteaa, että Italian tasavalta on 1.1.1962 lukien lopettanut sille ETY:n perustamissopimuksen 171 artiklan nojalla kuuluvien jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen; ja

2) on antanut seuraavan tuomiolauselman: vastaaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Lecourt Mertens de Wilmars Kutscher

Donner Trabucchi Monaco Pescatore

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä heinäkuuta 1972.

A. Van Houtte
kirjaaja

R. Lecourt
presidentti